CENA 70 GROSZY

KRÓTKOFALOWIEC POLSKI

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY KRÓTKOFALARSTWU POLSKIEMU.
OFICJALNY ORGAN P. Z. K.

ROK X. MARZEC 1938. Nr. 3.

Redakcja i Administracja:
LWÓW, RYNEK L. 25. Skr. p. 21.

Prenumerata roczna 7 zł, półroczna 3:50 zł.
Foreign 9 złoty yearly.

REGULAMIN

V Międzynarodowych Zawodów Polskiego Związku Krótkofalowców, organizowanych przez Wileński Klub Krótkofalowców.

§ 1. Zawody rozpoczynają się w niedzielę dnia 1 maja 1938 r. o godz. 0001 GMT, kończą się zaś w niedzielę dnia 15 maja 1938 r. o godz. 2400 GMT.

§ 2. Zawody podlegają na nawiązaniu największej ilości QSO między stacjami polskimi a stacjami zagranicznymi, przy czym dopuszczalne jest tylko jedno QSO między danym korespondentem polskim a zagranicznym, na każdym pasie amatorskim.

§ 3. W czasie QSO korespondent polski podaje korespondentowi zagranicznemu grupę kontrolną, składającą się z sześciu cyfr, z których trzy pierwsze stanowią RST sygnałów korespondenta zagranicznego, a następnie trzy zmienne przy każdym QSO oznaczają numer kolejny QSO.

§ 4. Nieodebranie lub pomyłka w odbiorze grupy kontrolnej (także omyłka w kolejności cyfr) przez korespondenta zagranicznego, powoduje unieważnienie QSO dla obu zawodników. Nadanie grupy kontrolnej przez zawodnika polskiego, które w treści nie odpowiadałoby przepisom § 3, powoduje również unieważnienie QSO dla obu zawodników.

§ 5. Zawodnikowi polskiemu, który w raporcie, umieszczonym na karcie QSL uzyska ocenę tonu poniżej T 6, unieważnia się dane QSO.

§ 6. Odebraną grupę kontrolną umieszczają zawodnicy zagraniczni w widoczny sposób na karcie QSL za dane QSO. Zawodnicy polscy grupy kontrolnej na karcie QSL nie umieszczają, a sporządzają wykaz QSO z okresu zawodów, stosując następujący wzór:

W związku z nadchodzącymi Świętami Wielkanocnymi zasyłamy Klubom, Czytelnikom, oraz Sympatykom naszego pisma życzenia

„WESOŁEGO ALLELUJA“.

Zarząd L. K. K.
Redakcja i Administracja K. P.

Imię i nazwisko . . . . Znak . . . .
Adres . . . . Klub . . . .

L. p.	Znak wywoł. stacji z którą nawiązano QSO	Państwo (znak narodowość)	Data	Godz. w GMT	Pas w mc	Grupa kontr.	Ilość punktów	Uwagi Komis. Sędz.
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ilość punktów	
„ państw	
„ kontynentów	
„ pasów	
Ogólna ilość punktów	

Wszystkie rubryki za wyjątkiem 9-tej wypełniają zawodnicy. QSO zawodowe należy wpisywać kolejno alfabetycznie wg państw — znaków narodowościowych. Wykazy z kartami QSL zawodnicy polscy nadsyłają listem poleconym pod adresem Komisji Sędziowskiej V. Międzynarodowych Zawodów PZK w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 maja 1938 r. W wypadkach spornych miarodajna jest data stempla pocztowego. Nadesłane po tym terminie wykazy i karty QSL nie będą zaliczane.

Zawodnicy zagraniczni nadsyłają jedynie karty QSL z wyraźnie podaną grupą kontrolną, każdorazowo odebraną. Karty te wpłynąć muszą do Polskiego Biura QSL PZK we Lwowie — Lwów, ul. Bielowskiego 6, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 30 września 1938 r. Karty otrzymane przez Biuro QSL PZK lub Komisję Sędziowską Zawodów po tym terminie, nie będą w żadnym wypadku zaliczane do punktacji. Nadesłanie kart QSL przez zawodnika polskiego bez wykazu QSO, względnie wykazu bez kart, dyskwalifikuje danego zawodnika. Karty winny być ponumerowane i ułożone wg rubryki 1 wykazu. Wszystkie QSO, za które zawodnik polski nie prześle karty QSL, lub prześle karty z danymi niezgodnymi z wykazem, będą unieważnione dla obu zawodników. We wszystkich wypadkach, w których Komisja Sędziowska unieważni QSO zawodnikowi krajowemu, automatycznie unieważnia się to samo QSO zawodnikowi zagranicznemu. Wyjątkiem od tej zasady są wypadki przewidziane w §§ 5 i 12 niniejszego regulaminu, oraz nadesłanie wykazu lub kart przez zawodnika polskiego po 31 maja 1938 r. (§ 6 reg.). W wypadkach tych QSO zaliczone będą jedynie zawodnikom zagranicznym.

§ 7. Punkty za QSO zarówno zawodnikom krajowym, jak i zagranicznym, liczone będą na podstawie zasad przyjętych ogólnie w poprzednich paragrafach, zależnie od państwa, z którym zawodnik polski nawiązał QSO. Podział państw jest następujący:

1 punkt — państwa europejskie
2 „ — FA, FT, U6, ZB1, ZB2, CT1

3 „ — CN, SU, TF, ZC1, ZC6, U7, U9
4 „ — CT3, EA8, YI, U8, CT2
5 „ — VO, VS8
6 „ — VE1, VE2, VQ6, ZD1, ZD2
7 „ — W1, W2, W3, W8. VE3, K7, OQ5, VP9, VQ1, VQ4, VQ5, VU
8 „ — W4, W9, VE4, VE5, FM, K4, MX, VP2, VP5, VQ2, VQ3, VQ9, VS7, VS9, ZD8, U
9 „ — W5, W7, CM, CR7, CR9, FB, HH, HI, HS, J2, J8, PZ, VP3, VP4, VP5, VS6, XU, YV, ZE, ZS
10 „ — FR, HC, HJ/K, HP, HR, K5, KA, NY, TG, TI, X, VP1, VQ8, VS1, VS2, VS3, XE, YN
11 „ — W6 PK1—5, PY, VS4, VS5
12 „ — CP, CX, J9, K6, OA, OM, PK6
13 „ — CE, LU
14 „ — VK6, VP7
15 „ —
16 „ — VK4, VK5
17 „ — VK2, VK3, VK7
18 „ —
19 „ — ZL

Za QSO w pasie 28 mc liczy się poczwórną ilość punktów. Za QSO z państwami (krajami) niewymienionymi w powyższym wykazie przyznana będzie ilość punktów zależnie od położenia geograficznego danego państwa, proporcjonalnie do norm podanych wyżej.

Ostateczną punktację ustala się w sposób następujący:

a) dla zawodników krajowych — suma punktów za poszczególne QSO mnożona jest przez liczbę otrzymaną z pomnożenia ilości uzyskanych państw (krajów) przez ilość kontynentów i ilość pasów na których zawodnik polski miał QSO;

b) dla zawodników zagranicznych — wg sumy punktów za poszczególne QSO.

§ 8. Dla klasyfikacji zespołowej (krajowej) ustala się następujący sposób obliczania punktacji:

Suma punktów uzyskana przez wszystkich zawodników danego Klubu mnożona jest przez liczbę zawodników biorących udział w zawodach i sklasyfikowanych przez Komisję Sędziowską na podstawie ważnych QSO i dzielona przez liczbę nadawców zrzeszonych w danym Klubie w dniu rozpoczęcia zawodów.

Przykład: z należących do danego Klubu 40 nadawców zostało sklasyfikowanych 16 i uzyskali oni łącznie 200.000 punktów

$$\frac{200.000 \times 16}{40} = 80.000 \text{ punktów}$$

§ 9. Komisję Sędziowską stanowią pp. Jan Ziembicki, Ryszard Popławski, Stanisław Skrobecki, Wacław Łapiński, Aleksander Witort. Adres Komisji Sędziowskiej: Ryszard Popławski, Wilno, ul. Mickiewicza 29—10.

§ 10. Dla zawodników krajowych w klasyfikacji indywidualnej ustanawia się trzy nagrody.

Nagrodą zespołową jest puchar przechodni — ufundowany przez Lwowski Klub Krótkofalowców, — przechodzący na własność po trzykrotnym kolejnym zdobyciu pierwszego miejsca.

§ 11. Najlepsi zawodnicy zagraniczni, którzy uzyskają ogólną największą ilość punktów otrzymają dyplomy oraz nagrody artystyczne.

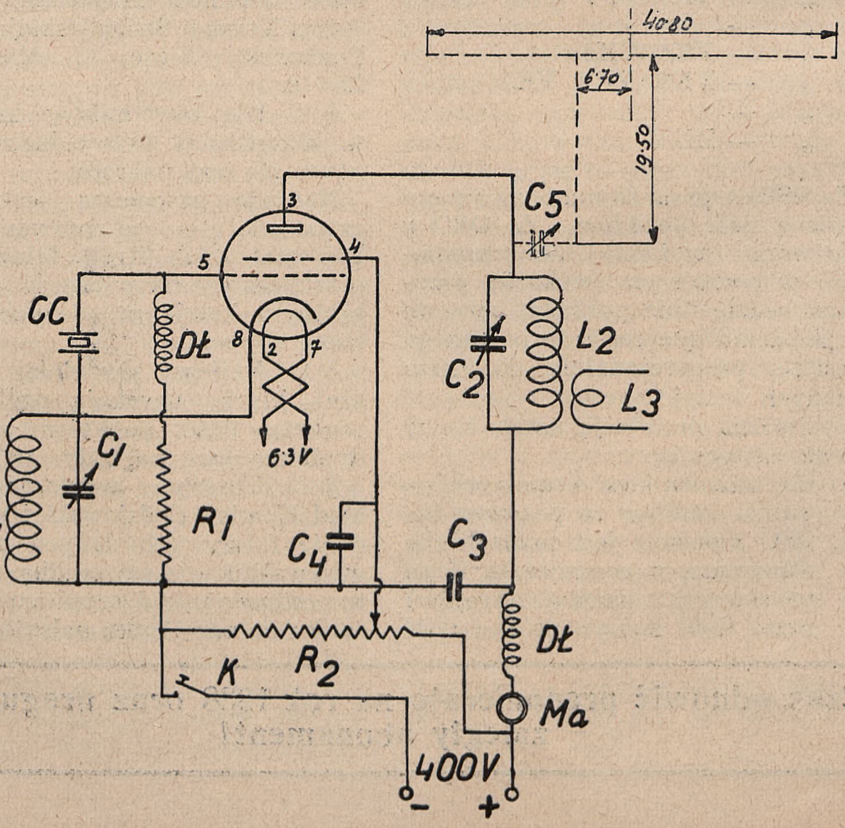
§ 12. Umyślne wprowadzenie w błąd Komisji Sędziowskiej przez podanie fałszywych danych powoduje dyskwalifikację zawodnika a ponadto postępowanie dyscyplinarne w stosunku do zawodnika polskiego.

Czas odnowić prenumeratę na rok 1938 oraz uregulować zaległy abonament!

ZASTOSOWANIE LAMPY 6L6 W NADAJNIKACH AMATORSKICH.

Dzięki możności sprowadzania lamp amerykańskich, chociaż w ograniczonych ramach, nadajnik amatorski prostej budowy, składać może się tylko z oscylatora-tritet. Ważnem jest to, o ile zamierzamy zbudować nadajnik przenośny, przeznaczony nie tyle do pracy polowej, ile do pracy przy zmianie qra jak np. podczas wakacji. Nadajniki tej kategorii posiadać powinny małe wymiary, nieskomplikowany układ oraz pracować wydajnie przy stosunkowo niedużych napięciach. Wchodzi tu w grę sterowanie kryształem, gdyż bez użycia falomierza znajdujemy się na pasie, ponadto strojenie układów sterowanych kwarcem jest mniej krytyczne jak strojenie układów samowzbudnych lub o sprzężeniu elektronowym. Kwestia nabycia kryształów przedstawia pewne trudności, ale nie większe niż dobór odpowiedniej lampy w oscylatorze. W opisywanym nadajniku, zastosowano lampę 6L6 t. z. — beam tube — która przy napięciach anod. rzędu 250—400 V, daje input 7—20 wattów. Jest to pentoda w osłonie metalowej, żarzenie wynosi 6·3 V, 0·3 A. Moc tej lampy jest dostateczna do pracy przy łączności krajowej, a w dobrych warunkach osiągniemy niejednego dxa. Nieskomplikowany układ oraz taniość sprawiają to, że każdy początkujący amator powinien budować oscylator-tritet, jako nadajnik dla pierwszej pracy doświadczalnej. Dobudowa dalszych stopni,, pozwoli na wykonanie nadajnika nowoczesnego na dłuższy okres czasu.

Jeszcze jedną zaletę opisywanego nadajnika jest to, że pracować może bez wielkich zmian, bo przy wymianie tylko cewek, na dwóch pasach. Wymiana cewek nawet nie jest konieczna ostatecznie, gdyż możemy dobrać tak kondensatory i cewki w obwodach oscylacyjnych, że pokrywać będą one dwa pasy. Jedną niewygodę posiadają lampy 6L6 a mianowicie te, że żarzenie wynosi 6·3 V. Lecz zazwyczaj napięcie 8 V zmniejszamy opornikiem na wymaganą wielkość, o ile nie możemy wykonać odpowiedniej przeróbki uzwojeń w transformatorze żarzeniowym. Tutaj radzimy amatorom budowę transformatora żarzeniowego uniwersalnego, który pozwoli nam na pobór w uzwojeniu wtórnym napięć o zakresie od 2—12 V, przy obciążaniu 5 A. Uskuteczniamy to w ten sposób, że dajemy odgałęzienia co 1 V.

rys. 1.

Spis części oscylatora-tritet:

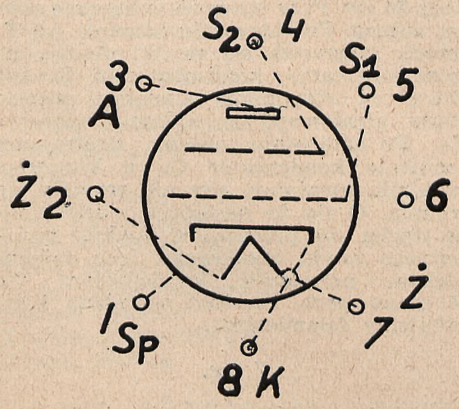
C_1 — 100 cm zmienny nadawczy.
C_2 — 150 cm zmienny nadawczy.
C_3 — 2000 cm płaski mikowy.
C_4 — 5000 cm płaski mikowy.
C_5 — 150 cm zmienny.
R_1 — 220000 Ω, ½ wattowy.
R_2 — 50000 Ω z klamrą, 10 wattowy.
DŁ — dławiki.

kryształ	pas	L_1	L_2	L_3
80 m	80 m	—	24	6
	40 m	24	10	4
40 m	40 m	—	10	4
	20 m	10	6	2

Schemat oscylatora-tritet z lampą 6L6 pokazany mamy na rys. 1. Nadajnik montujemy na płycie izolacyjnej, przeprowadzając wszelkie połączenia pod płytą lokując tam równocześnie dławiki, kondesatory blokujące i opory. Wymiarów płyty montażowej nie podajemy, gdyż te zależą od wymiarów użytych kondensatorów zmiennych. Cewki nie montujemy na stałe, lecz są one do wyjmowania. Do wykonania cewek użyć należy korpusów kalitowych, lub w braku tychże użyć można walców izolacyjnych o ⌀ 40 mm. Drut do wykonania cewek 1 mm ⌀, goły lub izolowany.

Cewki L_2 i L_3 nawinięte są obok siebie na wspólnym walcu. Cewka L_3 nie znajduje się po stronie anody, lecz + napięcia anodowego.

Na rys. 2 pokazany mamy układ elektrod lampy 6L6, doprowadzonych do cokołu lampy. Lampa posiada 7 nóżek, z czego nóżka zaznaczona na rys. 2 cyfrą 1 jest wolna. Oryginalna podstawka amerykańska posiada 8 uchwytów dla nóżek, które oznaczone są cyframi przynależnymi do odpowiednich elektrod. W wypadku lampy 6L6, uchwyt oznaczony cyfrą 8 jest wolny, zatem w naszym nadajniku czynnych mamy tylko 6 elektrod. Odnośnie anteny, to kwestię doboru pozostawić należy budującemu, a użyć możemy tu anteny systemu Zeppelin, Lévy lub antenę o jednym przewodzie zasilającym sprzęgniętym z obwodem anodowym wprost przez kondensator zmienny pojemn. 150 cm lub zapomocą osobnego obwodu oscylacyjnego dostrojonego do częstości wysyłanej. Zaznaczamy, że antena uniwersalna o jednym przewodzie zasilającym, której schemat pokazany mamy na rys. 1, posiada część poziomą o dług. 40·80 cm. Przewód zasilający o dług. 19·50 cm zaczepiony jest do części poziomej w odległości 6,7 m od środka tejże. Na antenie tego typu nadawać możemy na pasie 80, 40, 20 i 10 m. W razie użycia

rys. 2.

anteny syst. Zeppelin lub Lévy, feedersy załączamy do końcówek cewki L_3, która stanowić będzie przy dalszej rozbudowie nadajnika, część składową sprzęgnięcia ogniwkowego (link-coupling) z następnym stopniem.

Odnośnie napięcia przyłożonego do drugiej siatki S_2, to przy napięciu anodowym rzędu 250 V, do siatki drugiej przykładamy to samo napięcie co do anody. Wtedy opór R_2 jest zbyteczny. Przy napięciu rzędu 400 V, klamerkę na oporze R_2 ustawiamy tak, że stosunek oporów wynosi ca 1:16. Między końcówkami + napięcie anodowe a klamrą załączoną mamy wartość oporu ca 3000 Ω, między klamrą a ogólnym minusem załączone mamy ca 47000 Ω. Zaznaczamy, że przy napięciu anodowym 250 V, prąd anodowy przy dostrojeniu wynosi ca 22 ma, przy napięciu 400 V ca 50 ma.

Przy doborze kluczowania w oscylatorze okazują się pewne trudności. Autor próbował uskutecznić kluczowanie w siatce sterującej, lecz ten sposób okazał się najgorszy, kryształ przy obciążeniu nadajnika zrywał. Przy napięciu anodowym rzędu 250 V, kluczowanie wykonano w minusie nap. anod., tak jak widzimy na schemacie rys. 1. Przy napięciach wyższych, kluczowano w siatce drugiej, przerywając napięcie przyłożone do tej siatki. Ten sposób okazał się najlepszym, ze względu na stałość pracy nadajnika. W każdym razie klucz zaopatrzyć należy w filtr, składający się z oporu i kondensatora. Wartości te należy dobrać a ogólna recepta podaje opór 1000 Ω i pojemność 0·25 μF, przy czym kondensator musi być próby minimalnie 2000 V. Strojenie nadajnika jest całkiem proste.

3,5 mc.

Przy tej częstości nadajnik pracować będzie jako zwyczajny oscylator z pentodą. Cewka L_1 jest spięta, cewka L_2 posiada 24 zw. Przy strojeniu odłączoną mamy antenę. Po załączeniu żarzenia 6,3 V, katoda rozgrzewa się ca ½ minuty, po czem obracamy kondensatorem C_2 tak długo, aż otrzymamy wyraźny spadek prądu anodowego w miliamperomierzu Ma. Po załączeniu anteny, dostrajamy ponownie kondensator C_2, a kluczując nadajnik, uważamy, aby nie zrywały się drgania. O ile to następuje, odstrajamy się trochę, nie pracując w punkcie minimalnego prądu anodowego, lecz dajemy większą pojemność kondensatora C_2. W czasie prób, częstość wysyłaną kontrolujemy falomierzem.

7 mc.

Posiadając kryształ 3·5 mc, układ pracować będzie jako oscylator-tritet. Cewka L_1 posiada 24 zwoje, cewka L_2 — 10 zw. Po załączniu żarzenia i napięć kondensator C_1 ustawiony jest tak, że załączoną mamy całą pojemność. Obracając kondesatorem C_2, szukamy spadku prądu anodowego, który wykazać ma nam miliamperomierz. Przy pewnej pojemności C_2, spadek ten następuje, przy czym jest to druga harmoniczna kryształu, kontrolujemy ją falomierzem. Następnie dostrajamy się kondensatorem C_1, starając się osiągnąć maximum świecenia żarówki falomierza. Po obciążeniu nadajnika anteną, podstrajamy ponownie cały układ, korygując ewentualnie ilości zwojów cewek.

O ile posiadamy kryształ 7 mc, to układ nasz pracować będzie jako oscylator z pentodą i strojenie będzie takie, jak przy pracy na 3·5 mc. Cewka L_1 jest spięta na krótko, właściwie całkiem jej nie załączamy, a odpowiednie uchwyty w podstawce cewki spinamy drutem, cewka L_2 posiada 10 zw.

14 mc.

Częstość tą osiągniemy jako drugą harmoniczną kryształu 7 mc. W tym celu zakładamy cewkę L_1 z 10 zw., oraz cewkę L_2 z 6 zw. Kondensator C_1 załączoną ma początkowo pełną pojemność po czym kondensatorem C_2 szukamy spadku prądu anodowego. Po otrzymaniu drugiej harmonicznej i skontrolowaniu jej falomierzem, staramy się osiągnąć maximum, podstrajając kondensator C_1. Zaznaczamy, że stroji się on mało krytycznie, dopiero przy obciążeniu nadajnika anteną strojąc go, znajdziemy pewien punkt optymalny.

Podałem zasadnicze kroki przy strojeniu opisywanego nadajnika. W jednym z najbliższych K. P. podamy zastosowanie lampy 6L6 w podwajaczu częstości. Ubocznie zaznaczam, że nadajnikiem tym pracowałem podczas ostatnich Krajowych Zawodów P. Z. K. na 80 m. Przy mocy input ca 18 wattów i przy zwyczajnej antenie odbiorczej dług. ca 25 m, dostrajanej za pomocą obwodu składającego się z cewki 24 zwojowej i kondensatora 200 cm, otrzymywałem połączenia z raportami o sile odbioru r = 6 do 9, ton był zawsze cc.

C. d. n.

M. Sławiński, SP1ED.
Lwów.

LISTA NADAWCÓW SP2.

W związku z przestawieniem w druku, listy nadawców SP2 zawartej K. P. 2/38, zamieszczamy nowy wykaz przepraszając za djablik drukarski.

Redakcja K. P.

SP2AG	Adam W. Gac	Warszawa, Duchnicka 1
SP2AH	chor. Stefan Kopjas	Przemyśl, St. Augusta 33 m. 4
SP2AJ	Józef Prandl	Pyry, Kościelna 20
SP2AU	Czesław Kuraś	Warszawa, Miechowska 2, m. 11
SP2BS	Henryk Szałwiński	Zegrze, Centr. Wyszk. Łączn.
SP2CE	Herman Kotecki	Gdynia 3, VI blok FKW
SP2CH	Stanisław Skrobecki	Wilno, Kalwaryjska
SP2DQ	Tadeusz Domaradzki	Warszawa, Duchnicka 1
SP2DX	Kazimierz Marian Chmielewski	Wilno, Nowy Świat 15, m. 1
SP2EU	Grupa Sygnałowa C. W. Sp. Fl.	Gdynia
SP2EW	Karol Borkowski	Lwów, Mączna 47
SP2FA	Stefan Kaliczyński	Lwów, Zboiska
SP2FG	Feliks Gocek	Gdynia
SP2FX	Jan Biedroń	Równe, Narutowicza 6
SP2FT	Kazimierz Hodbod	Warszawa, Duchnicka 1
SP2FU	por. Stanisław Bancer	Warszawa, Krasińskiego 66 m 2
SP2GF	Franciszek Groczyk	Gdynia
SP2GM	Bolesław Pieśniakiewicz	Lida, Zamkowa 3

SP2HH	Michał Kasia	Warszawa, Mińska 10, m. 9
SP2JI	Jan Gomoński	Warszawa, Dubieńska 19, m. 4
SP2JK	Zdzisław Jarosz-Kamionka	Warszawa, Mińska 10, m. 9
SP2KE	Edmund Kozanecki	Warszawa-Okęcie, Bud. FKW 48
SP2KT	Józef Nowak	Przemyśl, Gen. Zielińskiego 37
SP2LI	Julian Grodziński	Włodzimierz Woł.
SP2LM	Mieczysław Łapiński	Wilno, Sołtańska 33 a
SP2LY	Eugieniusz Piestrzyński	Milanówek, Piłsudskiego 50
SP2MA	Tadeusz Mysiak	Równe, Młynarska 33
SP2MI	Henryk Ostrowski	Równe, Rzemieślnicza 7
SP2OE	Czesław Kobierzycki	Gdynia, ul. Świętojańska
SP2OF	Adam Zalewski	Brześć n. B., Twierdza
SP2OH	Marcin Wyrwiński	Kowel
SP2PC	kpt. Leopold Piątkiewicz	Kraków, Kalwaryjska 9
SP2PD	Władysław Wzorek	Puck, Św. Jerzego 8
SP2PF	por. Romuald Kozłowski	Lwów, Gródecka 8a
SP2PI	kpt. Tadeusz Makuch	Lwów, Hauke Bosaka 1
SP2PL	Władysław Budzyk	Lwów, Arciszewskiego 3.
SP2RC	por. Rościsław Ksionda	Poznań, Cytadela
SP2RD	kpt. Leopold Piątkiewicz	Kraków, Kalwaryjska 9
SP2SS	Stanisław Szymański	Gdynia, Morska

IV. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY P. Z. K.

od 16—30 maja 1937 r.

Wyniki w konkurencji zagranicznej.

Dnia 8 marca 1938 r. komisja sędziowska IV Międzynarodowych Zawodów w składzie pp. Korecki, Bartz i Sierzęga, zakończyła prace nad ustaleniem końcowego rezultatu zawodów. W wyniku szczegółowych obliczeń i badań zawodników polskich, komisja sędziowska zdyskwalifikowała następujące stacje polskie: stację SP1HN za nienadesłanie na czas wykazu przeprowadzonych połączeń, oraz SP1LN i SP1CM za przekroczenie § 10 regulaminu IV. Międzynarodowych Zawodów PZK.

Wyniki w konkurencji zagranicznej IV. Międzynarodowych Zawodów PZK przedstawiają się następująco:

W Zawodach P. Z. K. brało udział klasyfikowanych 515 stacyj europejskich z 24 państw, oraz 248 stacji z 23 krajów pozaeuropejskich. Najliczniejszy udział wzięli krótkofalowcy ze Stanów Zjednoczonych A. P. — 201 stacyj ze wszystkich obwodów, z Anglii 182, z Francji 38, z Danii 35, z Holandii 32, z Czechosłowacji 25, z Szwecji 24, z Węgier 21, z Norwegii 15, z Belgii 12, reszta państw poniżej 8 stacyj. Według kontynentów 1) Europa 515, 2) Ameryka północna **210**, 3) Ameryka południowa **16**, 4) Afryka **13**, 5) Oceania 6 i Azja 3 stacje.

Zdobyte przez zagranicznych zawodników punkty przedstawiają się następująco:

1	**OE3WB**	**58**	16	PAOVT	38	31	YT7TJ	30
2	**W2BXA**	**56**	17	D3CSC	38	32	YR5SM	30
3	**HA4L**	**54**	18	HA9C	37	33	HA3H	30
4	**LA6U**	**53**	19	G6WY	35	34	HA5P	30
5	**GI6TK**	**52**	20	YM4AI	35	35	LA2Q	29
6	**HA2D**	**48**	21	D4GDF	34	36	W2CYS	28
7	**SM7PD**	**43**	22	OZ4H	33	37	EI2M	28
8	**FB8AB**	**42**	23	W6FZY	32	38	OE6OB	28
9	**HA8M**	**42**	24	W8JMP	32	39	HA4P	27
10	**YM4AA**	**41**	25	G5HS	32	40	I1IR	26
11	**LU8EN**	**40**	26	D4CZF	32	41	OK1PK	26
12	**YR5AT**	**40**	27	F8RR	31	42	W9PST	25
13	**OK1JM**	**40**	28	HA8H	31	43	PY2AJ	25
14	**FA3JY**	**39**	29	SU1WM	30	44	PY2HM	25
15	**OK1OD**	**39**	30	ON4KM	30		itd.	

Pierwsi trzej zawodnicy tj. OE3WB, W2BXA i HA4L otrzymają specjalne dyplomy i roczną prenumeratę Krótkofalowca Polskiego (rok 1938).

Poniżej podajemy zestawienie punktów zdobytych przez wszystkich zawodników zagranicznych, przy czym stacje podane tłustym drukiem zdobyły dyplomy krajowe.

AFRYKA

Algier

FA3JY	39
FA8RY	3

Egipt

SU1WM	30
SU1DX	12
SU2TW	6
SU1DB	3

Sudan

ST2BN	4

Madagaskar

FB8AB	42

Południowa Rodezja

ZE1JB	5

Unia Płd. Afryki

ZS6AD	5

Tunis

FT4AX	3
FT4AR	3

Mauritius

VQ8AB	16

AMERYKA POŁUD.

Argentyna

LU8EN	40
LU4DQ	10
LU7AZ	5
LU7BH	5

Brazylia

PY2AJ	25
PY2HM	25
PY1AZ	20
PY1DK	10
PY3CJ	10

Canal Zone

K5AA	5
K5AC	5
K5AE	5

Nowa Funlandia

VO1M	4

Urugwaj

CX1BG	10
CX1BQ	5

Wenezuela

YV5AC	6

AMERYKA PŁN.

Barbados

VP6MR	6

Cuba

CM7AJ	5

Kanada

VE1AE	24
VE2DQ	8
VE2GA	8
VE4RO	5
VE1CB	4
VE1EK	4
VE3NB	4

Stany Zjednoczone A. P.

W2BXA	56
W6FZY	32
W8JMP	32
W2CYS	28
W9PST	25
W2JME	20
W3ANS	20
W3FRY	20
W1HIU	16
W2APU	16
W2EYZ	16
W2HFN	16
W3CDG	16
W3CPV	16
W3CSY	16
W3EPR	16
W3GAU	16
W8AZD	16
W9EF	15
W9CWW	15
W9UQV	15
W9WSY	15
W1BVL	12
W1CLX	12
W1DKD	12
W1ICA	12
W2LR	12
W2VY	12
W2BEB	12
W2GVZ	12
W2HHF	12
W2IOP	12
W3GAU	12
W8APB	12
W8BMX	12
W8ENH	12
W8GUF	12
W8GWT	12
W8KAU	12
W8LCN	12
W8MCY	12
W8OXH	12
W5BRR	12
W9EKC	10
W9KXJ	10
W9NST	10
W9PTC	10
W9RCQ	10
W9TKN	10
W1LQ	8
W1GNE	8
W2KHE	8
W2AAL	8
W2BZB	8
W2CZF	8
W2GHR	8
W2IFK	8
W2JRP	8
W3AGV	8
W3CHH	8
W3DAL	8
W3EJM	8
W3ERV	8
W3EXD	8
W3EXW	8
W3FXN	8
W4CEN	8
W4CYC	8
W8IRH	8
W8LEC	8
W8OXO	8
W8PHD	8
W8QHX	8
W6GAL	8
W6KQA	8
W6MHH	8
W7FD	8
W7AMX	8
W5DUZ	6
W9AFO	5
W9AJA	5
W9AJD	5
W9DII	5
W9DZX	5
W9EGE	5
W9ERU	5
W9GBJ	5
W9GRV	5
W9JN	5
W9KA	5
W9LJU	5
W9LEZ	5
W9MUX	5
W9OMA	5
W9RRT	5
W9SJ	5
W9SBA	5
W9PWZ	5
W9TAA	5
W9TXG	5
W9TGN	5
W9TWC	5
W9UOX	5
W9VKF	5
W9YVE	5
W9ZKO	5
W9WJD	5
W8JHA	4
W8AQD	4
W8BMK	4
W8CDV	4

W8DOD	4
W8DYD	4
W8FMX	4
W8FYH	4
W8GER	4
W8IWI	4
W8ITK	4
W8IQB	4
W8JFC	4
W8KLI	4
W8LCO	4
W8LZK	4
W8MKR	4
W8NCJ	4
W8NUO	4
W8OQH	4
W8OMA	4
W8PTD	4
W8PUD	4
W8NDC	4
W1EH	4
W1IQ	4
W1AVJ	4
W1BHN	4
W1COI	4
W1DFY	4
W1DIR	4
W1EPE	4
W1EPP	4
W1EUY	4
W1GAW	4
W1HKF	4
W1IEO	4
W1IR	4
W1IKI	4
W1ILY	4
W1IVU	4
W1JEQ	4
W1JET	4
W1JSK	4
W1JVS	4
W1JZB	4
W2AJ	4
W2GT	4
W2GW	4
W2ALW	4
W2AUH	4
W2AYL	4
W2BCP	4
W2BUF	4
W2CJY	4
W2DNS	4
W2ECO	4
W2FCQ	4
W2FLG	4
W2FXB	4
W2GKE	4
W2GRZ	4
W2HHW	4
W2HHG	4
W2HQA	4
W2JIH	4
W2JSH	4
W2JXH	4
W2JWZ	4
W3DF	4
W3LX	4
W3OP	4
W3ANZ	4
W3AVJ	4
W3BEI	4
W3BEN	4
W3BUI	4
W3CPN	4
W3DDM	4
W3EKZ	4
W3EPU	4
W3EXQ	4
W3EYS	4
W3FLH	4
W3FQP	4
W3GGT	4
W3GKB	4
W4AEL	4
W4BRG	4
W4COP	4
W4DMB	4
W4DOC	4
W4FIY	4

A Z J A

Cejlon

VS7MB	**5**

Indie

VU2DR	**4**

Japonia

J2JJ	**24**

E U R O P A

Anglia

G6WY	35
G5HS	32
G6CS	23
G5SX	18
G8CV	16
G8KH	12
G6PD	11
G8BD	10
G8DD	10
G6FG	10
G8OQ	10
G2RC	10
G2TH	10
G8HH	9
G5AO	8
G2IJ	8
G5MV	8
G8IP	7
G8JK	7
G8ML	7
G2UV	7
G8IW	6
G8JR	6
G8OC	6
G2OU	6
G2TK	6
G2YB	6
G8FL	5
G6FU	5
G8GO	5
G8II	5
G5IL	5
G8PD	5
G5PY	5
G6UV	5
G6YJ	5
G5ZP	5
G5WW	5
G2QA	5
G8FA	5
G5BM	4
G8CI	4
G8DV	4
G8FZ	4
G8GP	4
G8GL	4
G2IO	4
G8JO	4
G8KL	4
G8LG	4
G6LC	4
G8MY	4
G8OD	4
G8PC	4
G8PI	4
G6WO	4
G5XL	4
G2XE	4
G5QU	4
G2KU	3
G2YT	3
G2VD	3
G2FP	3
G2QN	3
G2GO	3
G5ZN	3
G5UA	3
G6HA	3
G6FB	3
G6TJ	3
G6UA	3
G6RO	3
G6BK	3
G8PB	3
G8FW	3
G8CZ	3
G8OW	3
G8NJ	3
G8BP	3
G8KS	3
G8BH	3
G8OB	3
G8CT	3
G8DX	3
G8JN	3
G8HG	3
G8FC	3

G2OK	2
G2WP	2
G2NS	2
G2IV	2
G2MI	2
G5IW	2
G5LY	2
G5SO	2
G5SR	2
G5QK	2
G5CJ	2
G5MO	2
G5FA	2
G5AN	2
G6XO	2
G6YP	2
G6YD	2
G6QO	2
G6OK	2
G8HS	2
G8NH	2
G8AC	2
G8BN	2
G8LC	2
G8JL	2
G8PM	2
G8AJ	2
G8LU	2
G8DR	2
G8NB	2
G2AO	1
G2GK	1
G2HW	1
G2JT	1
G2NN	1
G2NL	1
G2VV	1
G2RB	1
G2UX	1
G2VO	1
G5AQ	1
G5BX	1
G5DX	1
G5FH	1
G5KJ	1
G5LG	1
G5LP	1
G5MY	1
G5OV	1
G5MX	1
G5SV	1
G5UK	1
G5ZT	1
G5ZF	1
G5VA	1
G5ZK	1
G6AZ	1
G6ES	1
G6GH	1
G6CO	1
G6FQ	1
G6KP	1
G6KQ	1
G6KS	1

G6MO	1
G6NZ	1
G6OD	1
G6PZ	1
G6TL	1
G6TS	1
G6UT	1
G6UZ	1
G6VT	1
G6ZS	1
G6WB	1
G6XT	1
G6YR	1
G8AY	1
G8AW	1
G8BS	1
G8BQ	1
G8CK	1
G8HY	1
G8ID	1
G8IS	1
G8IX	1
G8MI	1
G8OH	1
G8OJ	1
G8KT	1
G8LY	1
G8LW	1
G8OS	1
G8OX	1
G8SL	1
Austria	
OE3WB	58
OE6OB	28
OE1OK	3
OE5JB	2
OE1OB	2
OE6OP	1
OE7AB	1
Belgia	
ON4KM	30
ON4HF	6
ON4TA	4
ON4ZG	4
ON4IF	3
ON4AL	2
ON4ARA	2
ON4AWO	2
ON4DA	2
ON4BEB	1
ON4JMI	1
ON4ZO	1
Czechosłowacja	
OK1JM	40
OK1OD	39
OK1PK	26
OK1CS	21
OK2RR	20

OK2KJ	15
OK1XA	14
OK1CX	10
OK1WK	7
OK2HK	4
OK2OP	4
OK1DL	3
OK1EK	3
OK1ES	3
OK1HW	3
OK2MF	3
OK1DW	2
OK1JS	2
OK1MO	2
OK1KQ	1
OK1KX	1
OK2AH	1
OK2BL	1
OK2VZ	1
OK1KX	1
Dania	
OZ4H	33
OZ8O	8
OZ5P	6
OZ7D	6
OZ2G	5
OZ4LM	5
OZ5U	4
OZ7OX	4
OZ7NJ	4
OZ1F	3
OZ1JJ	3
OZ2LD	3
OZ8F	3
OZ1JW	2
OZ1Z	2
OZ2AK	2
OZ2N	2
OZ2Y	2
OZ3HA	2
OZ3K	2
OZ3QZ	2
OZ5A	2
OZ8H	2
OZ8J	2
OZ8SS	2
OZ2WX	1
OZ3R	1
OZ3U	1
OZ5AO	1
OZ5BW	1
OZ5JN	1
OZ7A	1
OZ7EU	1
OZ7P	1
OZ9NH	1
Estonia	
ES5D	22
ES4D	14
ES7D	14
ES5C	8
ES8D	4

Francja

F8RR	31
F3NQ	23
F8OC	16
F3MD	14
F3II	11
F3CY	8
F8JT	8
F3HR	7
F3MS	6
F3HJ	5
F8QM	5
F3LG	4
F8NP	4
F8AF	4
F3PK	3
F8DI	3
F8IZ	3
F8NY	3
F8IG	2
F3PG	2
F8JL	2
F8SI	2
F8TQ	2
F8UY	2
F8XK	2
F3CW	1
F3IJ	1
F3JR	1
F3NO	1
F3FG	1
F3OO	1
F3RQ	1
F8AT	1
F8KI	1
F8MI	1
F8PG	1
F8MW	1
F8QY	1

Finlandja

OH1NV	11
OH5OH	10
OH2NQ	5
OH6NU	4
OH1NL	1
OH2OB	1

Gdańsk

YM4AA	41
YM4AI	35
YM4AM	10

Holandia

PA0VT	38
PA0AZ	16
PA0ZB	10
PZ0ZM	9
PA0QZ	8
PA0LB	7
PA0AD	4
PA0EA	4
PA0MD	4
PA0AJ	3
PA0ZJ	3
PA0XD	3
PA0NL	2
PA0LO	2
PA0TY	2
PA0QB	2
PA0BB	1
PA0BE	1
PA0DJ	1
PA0GN	1
PA0IW	1
PA0EP	1
PA0GJ	1
PA0NA	1
PA0JA	1
PA0JR	1
PA0JX	1
PA0MR	1
PA0TB	1
PA0SS	1
PA0ZP	1
PA0WH	1

Irlandia Angielska

Gi6TK	52
Gi8LF	8
Gi8GK	8
Gi5OY	6
Gi5TK	2
Gi2UO	2

Irlandia republ.

Ei2M	28
Ei5F	12
Ei7J	6
Ei7J	12
Ei5J	6
Ei2J	2
Ei3J	2

Jugosławia

YT7TJ	30
YU7YL	6

Łotwa

YL2CG	14
YL2BQ	3
YL2CD	3

Malta

ZB1O	2

Niemcy

D3CSC	38
D4GDF	34
D4CZF	32
D3GLL	18
D4ZHG	14
D4TJP	13
D4DVB	12
D3CUR	9
D4SIG	8
D4YLI	8
D3DLC	7
D4GRF	7
D4HNG	7
D4MML	7
D3HHG	5
D4XKN	5
D3AZV	4
D3BJK	4
D3CKU	4
D4GWJ	4
D3FDF	3
D3IRJ	3
D4COF	3
D4FHD	3
D4JFG	3
D3DYU	2
D3HEG	2
D4GLF	2
D4IZI	2
D4SNP	2
D3BWU	1
D3BIT	1
D3BRT	1
D3CQK	1
D3CQU	1
D3FDL	1
D3FTI	1
D3HHB	1
D3IQH	1
D3DLL	1
D4BLG	1
D4BEC	1
D4CSC	1
D4DNC	1
D4DFB	1
D4GDL	1
D4LDM	1
D4MAC	1
D4SIB	1
D4SMP	1
D4YNM	1
D4YQI	1
D4YXM	1
D4WET	1
D4VGH	1
D4VOF	1

Norwegia

LA6U	53
LA2Q	29
LA7C	19
LA3V	18
LA2X	10
LA6K	9
LA7A	6
LA7I	6
LA3I	4
LA2P	3
LA4K	3
LA6L	2
LA7K	2
LA7J	1
LA7L	1

Portugalia

CT1MM	2

Rumunia

YR5AT	40
YR5SM	30
YR5VV	22
YR5CI	16
YR5IT	13
YR5HC	9
YR5AR	5
YR5PP	5
YR5AO	3
YR5LM	3
YR5PI	3
YR5TP	3
YR5CF	2
YR5ML	2
YR5KF	1

Szwecja

SM7PD	43
SM7QY	12
SM7QH	10
SM7WC	7
SM5SH	6
SM5YH	6
SM7WI	6
SM7OE	3
SM7PO	3
SM5UH	2
SM5VD	2
SM5QU	2
SM5QZ	2
SM6PO	2
SM5ZD	1
SM5QR	1
SM4XX	1
SM6QM	1
SM7PK	1
SM7PY	1
SM7ZD	1
SM7QB	1
SM7QU	1
SM5QV	1

Szkocja

GM6BM	5
GM5YN	4
GM8PM	4
GM5SC	1
GM8CH	1
GM8FR	1
GM5ZX	1
GM6WZ	1

Szwajcarja

HB9BN	15
HB9BO	6
HB9BS	5
HB9BZ	3
HB9BX	3
HB9BI	1

Węgry

HA4L	54
HA2D	48
HA8M	42
HA9C	37
HA8H	31
HA3H	30
HA5P	30
HA4P	27
HA4N	23
HA2P	23
HA6O	11
HA2B	4
HA9R	4
HA6C	3
HA2O	3
HA3B	3
HA7O	2
HA1P	1
HA4D	1
HA4M	1
HA7M	1

Włochy

I1IR	26
I1LD	14
I1MH	13
I1MN	2
I1KN	1
I1TKO	1

OCEANIA

Australia

VK2DG	15
VK2RX	10
VK2QH	5
VK3EO	5
VK6WH	5

Nowa Zelandia

ZL1HY	5

WYNIKI ZAWODÓW,

zorganizowanych w dniu 2 lutego 1938 r. przez Łódzki Klub Radio-Nadawców.

Szybki wzrost liczby nadawców, zwłaszcza w ciągu ostatnich dwóch lat, świadczący chlubnie o rozwoju krótkofalarstwa polskiego, dał asumpt Łódzkiemu Klubowi Radio-Nadawców do zorganizowania z początkiem b. r. ogólnopolskich zawodów krótkofalowych. Celem tych zawodów było przede wszystkim przygotowanie nadawców do szeregu przypadających na rok bieżący imprez o charakterze międzynarodowym oraz wykazanie sprawności operatorów i ich stacyj. Termin tej imprezy ustalony został na dzień 2-go lutego, t. j. na okres odbywającej się w tym czasie wystawy radiowej w Łodzi, urządzonej staraniem Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju. Regulamin przewidywał pracę wyłącznie na grafii i tylko w pasie amatorskim 40-metrowym, jako najlepiej nadającym się do łączności krajowej w godzinach dziennych. Pragnąc zainteresować zawodami również i nasłuchowców, opracowano dla tej grupy zawodników oddzielny regulamin, przeznaczając za najlepsze wyniki podobnie jak i w grupie nadawców szereg cennych nagród.

Zawody cieszyły się dużym zainteresowaniem i wypadły nadspodziewanie dobrze. Przede wszystkim dopisali sami nadawcy, którzy gremialnie stawili się do pracy przy swych aparaturach. Reprezentowane były wszystkie okręgi P. Z. K,. a rekordowa ilość uczestników, świadcząca najlepiej o celowości tego przedsięwzięcia powinna zachęcić i inne kluby do częstego organizowania tego rodzaju imprez wewnątrz kraju. Komisja Sędziowska, opierając się na nadesłanym materiale jak również i na poczynionych obserwacjach, stwierdza z przyjemnością, że zawody prowadzone były na wysokim poziomie. Klasa zawodników w poszczególnych okręgach znacznie się wyrów-

nała a osiągnięte wyniki uważać należy za bardzo dobre. Raporty nadawców wykazują nieznaczną tylko ilość błędów i gdyby nie zlekceważenie sprawy przez kilka stacyj, które nie nadesłały swych wykazów, ostateczny wynik byłby znacznie lepszy. Słabsze nieco wyniki osiągnęła grupa nasłuchowców, co z uwagi na ich pierwsze kroki w krótkofalarstwie jest rzeczą zupełnie zrozumiałą. W grupie tej unieważniono ok. 28% nasłuchów, przeważnie z powodu źle odebranych grup kontrolnych. Jednak i tu, jak wynika z wykazów, zawodnicy pracowali bardzo intensywnie a kilku z nich zasługuje na specjalne wyróżnienie.

Warunki pracy były na ogół dobre. Stacje wychodziły w ciągu całego okresu z dużą siłą, a jedynie na trasie WKK (okręg wileński) i PKK (okręg poznański), pomimo, iż z jednej strony pracowało 7 a z drugiej 8 nadawców — nie nawiązano ani jednego QSO. Stacje rozłożone były w pasie na ogół prawidłowo. Miejscami dawały się odczuwać zwłaszcza na odbiornikach mniej selektywnych silne wzajemne QRM. Zachęci to niewątpliwie naszych Om's do budowy odbiorników selektywniejszych, których dobroć na równi z nadajnikami ma decydujący wpływ na wynik zawodów.

Jeżeli chodzi o typy użytych w zawodach nadajników, to większość nadawców (32) pracowała na układach samowzbudowanych, a więc na cieszących się nadal dużą popularnością „kochanych" starych Hartley'ach. Pocieszającym objawem jest jednakowoż stały wzrost układów cc, których pracowało 23. Pozostałą część stanowią układy Mo-Pa i t. p. O sprawności działania układów sterowanych kwarcem świadczy najlepiej fakt, iż 8 z pośród nagrodzonych miejsc zajęły stacje cc a tylko 7, 8 i 10 miejsca „wybębniły" Hartley'e.

Ogólna liczba zawodników w grupie nadawców wynosiła 72, z czego zakwalifikowano 61, zaś w grupie nasłuchowców 11 — zakwalifikowano wszystkich. Biorąc pod uwagę tylko zakwalifikowaną część zawodników — udział poszczególnych okręgów PZK był następujący:

	grupa nadawców:	grupa nasłuchowców:
L. K. K.	14	1
P. K. R. N.	11	1
P. K. K.	8	1
Ł. K. R. N.	8	1
W. K. K.	7	—
B. K. K.	6	2
K. K. K.	4	4
M. K. K.	2	—
C. K. K.	1	1
Razem	61	11

Nie nadesłały wykazów następujące stacje: SP1GZ, SP1KG, SP1ME, SP1MN, SP1OU, SP1PC, SP1QA, SP1SL, SP2AQ. Zdyskwalifikowane zostały stacje: SP1CU — za spóźniony wykaz, oraz SP1QI — za niewypełnienie w wykazie „grupa kontrolna odebrana". Wszystkie łączności przeprowadzone z wymienionymi wyżej stacjami zostały zawodnikom unieważnione. Komisja Sędziowska unieważniła ponadto łączności przeprowadzone:

o godz.:	pomiędzy stacjami:	
1002	SP1IH i SP1MR	— gdyż ta ostatnia nie wykazała tego QSO
0842	SP1AH i SP1WX	"
0810	SP1LG i SP1ER	"
1120	SP1LX i SP1PA	"
0845	SP1QD i SP1EF	"
0934	SP1QD i SP1IK	"
1115	SP1QD i SP1KM	"
1021	SP1IB i SP1ML	"
1015	SP1LN i SP1ER	"
1035	SP1LN i SP1HP	"
0833	SP1MR i SP1EF	"
0958	SP1EU i SP1OS	"
1105	SP1MJ i SP1WX	"
1230	SP1KZ i SP1DT	"
1355	SP1HP i SP1KT	"
1400	SP1HP i SP1MR	"
1007	SP1ML i SP1JB	"
1050	SP1AH i SP1LS	— gdyż ta ostatnia nie odebrała wogóle grupy kontrolnej
1327	SP1MR i SP1CY	"
1001	SP1MR i SP1HI	— gdyż ta ostatnia nie brała udziału w zawodach
1044	SP1QD i SP1HP	— gdyż odległość między tymi stacjami wynosi mniej niż 30 klm.

WYNIKI ZAWODÓW. — I. Grupa nadawców.

L. p.	Sygnał stacji	Ilość QSO		Ilość QSO zaliczonych				Ilość			Ogólna punktacja
		nawiązanych	unieważnionych	po 5 punktów	po 3 punkty	z punktami karnymi	Razem QSO	punktów	punktów karnych	Okręgów	
1	SP1JB	34	3	28	3	—	31	149	—	8	1192
2	SP1AU	30	1	27	—	2	29	135	4	9	1179
3	SP1AT	30	1	27	1	1	29	138	2	8	1088
4	SP1IH	31	2	28	1	—	29	143	—	7	1001
5	SP1EB	28	—	26	1	1	28	133	2	7	917
6	SP1IE	29	3	24	1	1	26	123	2	7	847
7	SP1AH	30	2	26	2	—	28	136	—	6	816
8	SP1BQ	25	1	23	—	1	24	115	2	7	791
9	SP1LP	25	—	25	—	—	25	125	—	6	750
10	SP2LM	27	1	25	—	1	26	125	2	6	738
11	SP1HA	20	2	18	—	—	18	90	—	8	720
12	SP1LG	23	1	21	—	1	22	105	6	7	693
13	SP1EF	21	—	20	—	1	21	100	2	7	686
14	SP1HG	20	1	18	1	—	19	93	—	7	651
15	SP1LX	17	1	16	—	—	16	80	—	8	640
16	SP1CM	18	—	17	1	—	18	88	—	7	616
17	SP1DT	20	1	18	—	1	19	90	2	7	616
18	SP1KT	24	—	23	1	—	24	118	—	5	590
19	SP1MD	19	—	19	—	—	19	95	—	6	570
20	SP1EG	19	—	17	—	2	19	85	4	7	567
21	SP1BO	16	—	16	—	—	16	80	—	7	560
22	SP1JD	20	2	18	—	—	18	90	—	6	540
23	SP1LS	20	2	18	—	—	18	90	—	6	540
24	SP1IK	19	1	17	1	—	18	88	—	6	528
25	SP1OS	18	1	17	—	—	17	85	—	6	510
26	SP1IA	18	1	17	—	—	17	85	—	6	510
27	SP1KM	16	—	16	—	—	16	80	—	6	480
28	SP1FP	14	2	12	—	—	12	60	—	7	420
29	SP1QD	16	4	12	—	—	12	60	—	7	420
30	SP1IB	15	2	13	—	—	13	65	—	6	390
31	SP1HN	16	2	13	—	1	14	65	2	6	378
32	SP1MX	15	—	14	1	—	15	73	—	5	365
33	SP1AG	10	—	10	—	—	10	50	—	7	350
34	SP1LN	17	3	14	—	—	14	70	—	5	350
35	SP1MR	18	4	14	—	—	14	70	—	5	350
36	SP1CO	12	—	10	2	—	12	56	—	6	336
37	SP1EU	13	2	11	—	—	11	55	—	6	330
38	SP1RP	13	—	13	—	—	13	65	—	5	325
39	SP1MJ	14	1	13	—	—	13	65	—	5	325
40	SP1QC	13	1	11	—	1	12	55	2	6	318
41	SP1KR	17	2	12	—	3	15	60	8	6	312
42	SP2MI	17	—	13	1	1	17	78	2	4	304
43	SP2MA	12	—	12	—	—	12	60	—	5	300
44	SP1KZ	15	1	14	—	—	14	70	—	4	280
45	SP1WX	11	—	11	—	—	11	55	—	5	275
46	SP1FL	12	1	11	—	—	11	55	—	5	275
47	SP1HS	10	—	10	—	—	10	50	—	5	250
48	SP1DC	8	—	8	—	—	8	40	—	6	240
49	SP1PA	11	1	9	—	1	10	45	2	5	215
50	SP1HP	16	6	9	—	1	10	45	2	5	215
51	SP1ML	9	1	8	—	—	8	40	—	5	200
52	SP1IS	10	1	9	—	—	9	45	—	4	180
53	SP1TX	10	1	9	—	—	9	45	—	4	180
54	SP1JC	9	—	7	2	—	9	41	—	4	164
55	SP1JO	8	—	8	—	—	8	40	—	4	160
56	SP1MG	8	—	8	—	—	8	40	—	3	120
57	SP1FD	6	1	5	—	—	5	25	—	4	100
58	SP1CY	7	1	6	—	—	6	30	—	3	90
59	SP1ER	8	—	8	—	—	8	40	—	2	80
60	SP2OE	4	—	3	1	—	4	18	—	3	54
61	SP1QG	2	1	1	—	—	1	5	—	1	5

II. Grupa nasłuchowców.

L. p.	Sygnał nasłuchowy	Ilość nasłuchów zrobionych	unieważnionych	zaliczonych	Ilość punktów	okręgów	Ogólna punktacja
1	SPL—596	75	9	66	330	8	2640
2	SPL—521	66	19	47	235	8	1880
3	SPL—420	54	7	47	235	7	1645
4	SPL—007	61	17	44	220	7	1540
5	SPL—573	48	12	36	180	7	1260
6	SPL—175	48	24	24	120	6	720
7	SPL—481	34	12	22	110	6	660
8	SPL—603	21	5	16	80	7	550
9	SPL—750	31	12	18	90	6	540
10	SPL—455	31	15	16	80	6	480
11	SPL—932	8	3	5	25	2	50

Ogłoszony w Nr. 12/37 Krótkofalowca Polskiego podział nagród, został w związku z otrzymaniem w międzyczasie dalszych ofiar zmieniony. Ilość nagrodzonych została zwiększona do 11 w grupie nadawców i 6 grupie nasłuchowców. Wszyscy nagrodzeni otrzymają ponadto pamiątkowe dyplomy. Na podstawie osiągniętych wyników Komisja Sędziowska przyznała w kolejności zdobytych punktów nagrody następującym zawodnikom:

w grupie nadawców:

I nagrodę (oscylator kwarcowy na pas 3,5 lub 7 mc z oprawką „Konstans" — ofiar. przez Polskie Radio oraz lampa nadawcza MT5 — ofiar. P. Z. K.) p. Stefanowi Stabno (SP1JB) w Kaliszu (Ł. K. R. N.),

II nagrodę (oscylator kwarcowy na pas 3,5 lub 7 mc z oprawką „amatorską" — ofiar. Polskiego Radia oraz lampa Triotron E 425 (5 watt) — ofiara f. „Ferroelektricum" w Łodzi) p. Czesławowi Kurasowi (SP1AU) w Warszawie (P. K. R. N.),

III nagrodę (transformator 2 x 500 v. 100 mA — nagr. f. „IKA" w Łodzi) p. Józefatowi Sosińskiemu (SP1AT) w Wełnowcu G/Śl. (K. K. K.),

IV nagrodę (elektr. maszynkę do herbaty — nagr. Elektrowni Łódzkiej) p. Stanisławowi Kneblochowi (SP1IH) w Trzebini (K. K. K.),

V nagrodę (klucz nadawczy półautomatyczny „bug" — nagr. Prezesa Ł. K. R. N. p. T. Palczyńskiego) p. Zygmuntowi Zydorowiczowi (SP1EB) w Warszawie (P. K. R. N.),

VI nagrodę (lampa nad. Tungsram O15/400 — nagr. Ł. K. R. N.) p. Kazimierzowi Gajkowskiemu (SP1IE) w Janowie k/Katowic (K. K. K.),

VII (transformator 2 x 300 v. 50 mA — nagr. f. „IKA" w Łodzi) p. Piotrowi Śliwiakowi (SP1AH) w Przemyślu (L. K. K.),

VIII nagrodę (potrójny agregat kondensator ekranowany — nagr. f. „IKA" w Łodzi) p. Władysławowi Stefanowi (SP1BQ) we Lwowie (L. K. K.),

IX (lampa Triotron E425 (5 wat) — nagr. f. Ferro - Elektricum w Łodzi) p. Romanowi Iżykowskiemu (SP1LP) w Łodzi (Ł. K. R. N.),

X nagrodę (potrójny agregat kondensator. — nagr. f. „IKA" w Łodzi) p. Mieczysławowi Łapińskiemu (SP2LM) w Wilnie (W. K. K.),

XI (klucz nadawczy — nagr. P. Z. K.), p. Janowi Sałkowi (SP1HA) w Bydgoszczy (B. K. K.).

w grupie nasłuchowców:

I nagrodę (garnczek elektryczny — nagr. Elektrowni Łódzkiej oraz klucz nadawczy — nagr. p. Bartuszka) p. Pawłowi Knosali (SPL596) w Janowie k/Katowic (K .K. K.),

II nagrodę (imbryk elektryczny — nagr. Elektrowni Łódzkiej oraz dziennik korespondencyjny — nagr. Ł. K. R. N.) p. Antoniemu Wippelowi (SPL521) w Mikuszowicach k/Bielska (K. K. K.),

III nagrodę (elektryczną grzałkę do karbownika — nagr. Elektrowni Łódzkiej) p. Bronisławowi Białkowi (SPL 420) w Częstochowie (C. K. K.),

IV nagrodę (elektryczny nagrzewacz do wody — nagr. Elektrowni Łódzkiej) p. Włodzimierzowi Markowskiemu (SPL 007) w Grodzisku Maz. (P. K. R. N.),

V nagrodę (elektryczny nagrzewacz do wody — nagr. Elektrowni Łódzkiej) p. Józefowi Patkaniowskiemu (SPL573) w Krakowie (K. K. K.),

VI nagrodę (100 szt. kart QSL — nagr. Ł. K. R. N.) p. Izabelli Jóźwiakównie (SPL175) w Łodzi (Ł. K. R. N.).

Zarząd Łódzkiego Klubu Radio-Nadawców składa tą drogą serdeczne podziękowanie Społecznemu Komitetowi Radiofonizacji kraju w Łodzi za ufundowanie dyplomów oraz wszystkim ofiarodawcom nagród, a w szczególności: Dyr. Polskiego Radia, Elektrowni Łódzkiej, firmie „IKA" w Łodzi, firmie „Ferro-Elektricum" w Łodzi, Zarządowi Głównemu P. Z. K. oraz członkom Ł. K. R. N.

STACJA SP1MD.

Operator stacji SP1MD należał do PZK (PKRN), do okręgu warszawskiego w latach 1930—32, i posiadał licencjonowaną stację nadawczą pod znakiem SP1BP. Działalność w tym czasie ograniczała się jedynie do przeprowadzania doświadczeń nad działaniem różnych typów nadajników i systemów modulacji. QSO z krótkofalowcami w tym czasie nie przeprowadzano. Z braku czasu i stosunkowo wysokich opłat za licencję, musiano pracę krótkofalową przerwać na nieokreślony czas.

input 3—5 watt. Antena normalna odbiorcza, dostrajana w miarę możności. Odbiornik: 1-V-2. Zasilanie z prostownika dającego koło 180 volt napięcia. Nadajnik Hartley'a otrzymał wkrótce „dymisję" i zastąpiono go lepszym w pracy układem TPTG, utrzymując narazie moc 3-5 watt input.

Pracowano tak do dnia 19/4 1937 r. uzyskując 368 QSO z 4 kontyngentami. Z dx-ów uzyskano: W1, 7, 8, 9, TA2, SU, FT, TF.

Charakter doświadczalny miały również próby nadawania, przeprowadzone na falach poniżej 200 m w roku 1924. Ówczesne lampy katodowe trudno oscylowały na falach krótkich. Przeprowadzano próby na odległość 100 do 1000 m (hi!).

Właściwa praca krótkofalowa rozpoczyna się od 1/3 1936 r. Jako członek ŁKRN (z początku SPL172), przeprowadza SP1 MD około 1000 nasłuchów ze wszystkich kontynentów (60 countr.). Później po powtórnym uzyskaniu licencji dnia 5/XI 1936 r., SP1MD rozpoczyna swoją działalność, uzyskując pierwsze połączenie 6/XI 1936 r. z Belgią ON4TA z raportem rst 454. Z pierwszych „dx'ów" uzyskano dn. 8/XI 1936 r. Islandię (TF3C) z raportem rst 567. Nadano na prowizorycznym Hartley'u

Wykończono nowy tx pracujący w układzie TPTG, MOFD lub MOPA, input 16 do 50 watt, z lampą AL4 jako MO oraz lampą F443N w PA. W układzie TPTG pracuje lampa F443N sama, na pasach 3,5 i 7 mc. W pasie 14 mc pracuje się w układzie MO-FD. Dla MO oraz PA (FD) przewidziane są dwa osobne zasilacze. Przy dobrym wystrojeniu otrzymuje się łatwo ton t9 a raporty często otrzymuje się t9x fb! Dotyczy to TPTG jak również MOFD.

Do dotychczasowych ciekawszych połączeń zaliczyć można: TA2 (2 QSO na 7 i 3,5 mc), LZ1 (2 QSO), TF (5 QSO), CT3 (Madera), CT2 Azory), ST (Sudan), CR7 (Mozambik 2 QSO), K5 (Canal Zone) i popularne: CT1, FA, SU, ZB, ZC6, ZS, ZE, 9, VQ4, VU, VK, ZL, VE, W1, 2, 3, 7,

8, 9. Narazie nie ma połączeń z Południową Ameryką (6 kontyngent brakujący do WAC'a!). Roczny bilans pracy wykazuje przeszło 1000 QSO, w tem przeszło 100 dx'ów.

Stacja brała udział w międzynarodowych zawodach PZK, 16/V—30/V 1937 r. Utrzymywała łączność ze stacją SP1JD przez dwa miesiące (12/1936 i 1/1937 r.) dla badań nad rozchodzeniem się fal krótkich na terenie Polski. Poza tym SP1MD pozostaje w łączności ze stacją SP1BC, dla utrzymania kontaktu z klubem ŁKRN.

Z anteną nadawczą w mieście jest zawsze większy kłopot. Kierunek i długość nie zawsze mogą być dowolne, gdyż trzeba się zastosować do miejscowych warunków. To też z konieczności musiano się zadowolić jednopromieniową anteną w kształcie „L", (krótsza część około 8 m) wystawioną poziomo ponad dach. Całkowita długość wynosi 38 mtr i dostrojona jest urządzeniem Collins'a.

Kalisz leży w dolinie. Stacja znajduje się w centrum miasta w domu 3 piętrowym na 1-szym piętrze. Na dachu mieści się 11 anten!! „Bezpłatny dodatek" w postaci różnych QRM od motorów, przyrządów lekarskich, fryzjerskich i domowych, „uprzyjemniają" a często wogóle uniemożliwiają pracę przy odbiorniku! Mimo to, w tych warunkach wyniki są zadowalniające jeśli raporty otrzymane, nie rzadko są r 8—9! Obecny odbiornik: 1-V1. W projekcie superheterodyna.

Stacja jest czynna nieregularnie i to w dzień lub wieczorem. Pracuje przeważnie telegraficznie (ostatnią inowacją jest bug), rzadko fonią, ze względu na bcl'ów!

SP1MD zaprasza wszystkich amatorów SP do QSO, celem przeprowadzenia wspólnych obserwacji oraz pogawędek w eterze.

Konrad Hartman
Kalisz.

WIADOMOŚCI PRAKTYCZNE.

Oznaki starzenia się lampy nadawczej.

Zazwyczaj o zużyciu lampy nadawczej świadczy spadek prądu d. c. siatki oraz podwyższona temperatura anody. Z chwilą, kiedy amator posiada przyrząd mierzący prąd dc siatki i zauważy spadek prądu, powodów tego rodzaju szuka zazyczaj niesłusznie w poprzednim stopniu. Dalszymi symptomatami zużycia lampy nadawczej są: spadek prądu anodowego oraz spadek outputu wys. częstości. Reaktywować możemy lampy nadawcze do poprzedniej zdolności przez przeżarzenie włókna. Odłączamy napięcie anodowe i ujemne napięcie siatki a napięcie żarzenia podwyższamy o 20%. Lampę żarzymy tak przez kilka minut, po czym badamy, czy emisja jest w granicach poprzednich. W razie nie całkowtego powrotu emisji proces ten powtarzamy kilkakrotine. O ile to nie pomaga, to uciekamy się do ostatniej deski ratunku. Proceder ten uprawiać należy b. ostrożnie. Po odłączeniu napięcia anodowego i siatkowego, żarzymy lampę przez 10 do 30 sekund, napięciem 50% wyższym jak normalne a następnie dajemy napięcie wyższe o 20% niż normalne i tak żarzymy lampę przez 15 do 30 minut. O ile to nie pomaga, to lampę można umieścić spokojnie w rupieciarni. Czas życia lampy nadawczej wynosi ca 1000 godzin pracy. Lampy o katodzie tlenkowej są mniej trwałe i o ile utracą one emisję, trudno ją reaktywować.

Stosowanie licy wys. częstości.

Przy wys. częstościach straty w licach są znacznie większe niż w pojedyńczym przewodniku. Przy częstościach wyższych jak 1500 kc nie stosujemy dlatego licy. (Radio).

Trwałość kondensatorów elektrolitycznych.

Przeciętne fabrykaty stosowane w technice radiowej ulegają zniszczeniu po 2—5 latach. Tylko fabrykaty drogie, produkowane ostatnio, mają żywot dłuższy. Dobry kondensator o dielektryku w postaci papieru napuszczonego parafiną, stosowany jest częściej w technice nadawczej, niż kondensator elektrolityczny. Ostatnio stosowane kondensatory olejowe, które produkowane są nawet w Polsce przedstawiają najwyższą klasę kondensatorów stałych.

Zależność prądu anodowego od ujemnego napięcia siatki.

Bardzo często w wzmacniaczach wys. częst. dajemy tak wysokie ujemne napięcie siatki, że prąd anodowy wynosi zero. Zwiemy to popularnie zatkaniem prądu anodowego. Napięcie ujemne siatki Vg, potrzebne do zatkania prądu anodowego obliczyć możemy ze wzoru.

$$V_g = \frac{V_a}{\mu},$$

gdzie Va oznacza napięcie anodowe w V-ach, μ spółczynnik amplifikacji lampy. Wzór ten odnosi się do triod. Obierzmy przykładowo, że mamy lampę O 40/1000, o spółczynniku amplifikacji $\mu = 8{\cdot}5$. Napięcie anodowe wynosi 1000 V, stąd obliczyć możemy, że Vg = 118 V.

W wzmacniaczach wys. częst. w klasie C, pracujemy często przy napięciu ujemnym, wynoszącym dwa lub trzy razy tyle, ile wypadło nam z poprzedniego obliczenia.

Z KRAJU I ZE ŚWIATA.

Międzynarodowe Konferencje Radiowe. Pierwsza Międzynarodowa Konferencja Radiowa odbyła się w Berlinie w r. 1903. Nie było wtedy mowy o długości fal ani o znakach wywoławczych. Chodziło głównie o to, aby stacje budowane przez firmę X prowadziły rozmowy tylko ze stacjami tej samej fabryki, a nie zgłaszały się stacjom budowanym przez firmy Y albo Z. Był to rodzaj kartelu, który długo nie dał się utrzymać. W Konferencji tej uczestniczyło 9 państw. Następna konferencja odbyła się w roku 1906 w Berlinie, gdzie brało udział 27 państw i celem jej było ustalenie długości fal dla stacji przybrzeżnych i okrętowych. Dla stacji okrętowych przyznano zakres fal 300 m, przy czym najdłuższa fala, na której jeszcze mogły okręty pracować wynosiła 600 m. Ustalono następnie, że znak wywoławczy stacji składać się ma z 3 znaków, uznano wywołanie SOS jako ratunkowe, oraz określono moc stacji okrętowych na 1 KW maxymalnie. Sześć lat potem, odbyła się konferencja w Londynie, w r. 1912, gdzie uczestniczyło 55 państw. Ustalono kod Q.

Z powodu wojny najbliższa konferecja odbyła się w r. 1927 w Washington, gdzie brało udział 80 państw. Jest to ważna data dla krótkofalowców, gdyż wtedy pierwszy raz na konferencji mówiono o prywatnych stacjach doświadczalnych i o stacjach amatorskich. Przyznano amatorom, pasy 1.7, 3.5, 7 oraz 14 mc, ustalono kod Q oraz wydano normy dla otrzymania licencji. Na konferencji w Madrycie w r. 1932 uznano już całkiem oficjalnie stacje amatorskie. W roku 1937 odbyła się konferencja radiowa w Bukareszcie. Najbliższa konferencja odbędzie się w roku 1938 w Kairo.

Pierwszy dyplom WAS w Europie. Jak wiemy dyplom WAS — Worked all States — ustanowiony został w styczniu 1936 i uzyskuje go każdy amator, który z tej samej miejscowości uzyska qso's z 48 stanami A. P. Departament komunikacyjny A. R. R. L. powiadomił Związek austriacki, że stacja OE3AH, której właścicielem jest arcyks. Antoni, Prezes OE. V. S. V., uzyskała pierwszy dyplom WAS w Europie.

KOMUNIKATY KLUBOWE.

KOMUNIKAT ZARZĄDU GŁÓWNEGO P. Z. K.

1. Sprzęt krótkofalowy z Ameryki. W dniu 6 b. m. Zarząd PZK otrzymał wiadomość od swego dostawcy amerykańskiego, że sprzęt został wysłany w dniu 2 kwietnia r. b. okrętem „Scan York". Okręt ten spodziewany jest w Gdyni w dniu 16 kwietnia b. r. a zatem znajdzie się w Warszawie w PZK ok. 25 b .m. W uzupełnieniu poprzedniego okólnika komunikujemy, że Kluby które chciałyby otrzymać sprzęt wcześniej, mogą skierować po odbiór sprzętu swoich członków. Niektóre Kluby zgłosiły już swoich delegatów po odbiór sprzętu (LKK, BKK, MKK).

2. Walne Zgromadzenie PZK odbędzie się w roku bieżącym w Bydgoszczy w dniach 5 i 6 czerwca b. r. z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór Prezydium Zgromadzenia.
2) Przyjęcie Protokółu z poprzedniego Zgromadzena.
3) Wybór Komisji mandatowej
4) Sprawozdanie Zarządu Głównego PZK.
   a) ogólne,
   b) organizacjne,
   c) finansowe.
5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej PZK.
6) Dyskusja nad sprawozdaniami.
7) Referat wiceprezesa technicznego PZK p. Witolda Koreckiego p. t. „Założenia techniczne ruchu krótkofalarskiego".
8) przyjęcie preliminarza budżetowego PZK na okres 1938/39.
9) Wybór władz PZK:
   a) prezesa i zastępcy prezesa,
   b) Zarządu,
   c) Komisji Rewizyjnej,
   d) Sądu Polubownego.
10) Wnioski.

Sprawozdanie Zarządu Głównego PZK na piśmie zostanie zamieszczone w „Krótkofalowcu Polskim". Zarząd Główny zwraca się do wszystkich Klubów, aby zechciały sprawozdania ze swej działalności w roku ubiegłym 1937/38 nadsyłać do PZK w terminie do dnia 25 kwietnia b. r. Sprawozdania te zostaną zamieszczone w „Krótkofalowcu Polskim" łącznie ze sprawozdaniem Zarządu Głównego. Kluby, które sprawozdań w wymienionym terminie nie nadeślą, zostaną pominięte, a na Walnym Zgromadzeniu osobnego punktu porządku dziennego dla sprawozdań Klubów nie będzie.

W związku z Walnym Zgromadzeniem Zarząd Główny przypomina, że zgodnie z § 22 Statutu PZK w Walnym Zgromadzeniu biorą udział z głosem decydującym delegaci stowarzyszeń - członków zwyczajnych w stosunku 1 głos na 20 członków stowarzyszenia, przy czym reszta ponad 10 daje prawo następnego głosu. Jeden delegat może mieć kilka gosów, nie więcej jednak niż 3.

Zarząd Główny zwraca się do wszystkich członków - stowarzyszeń z prośbą o nadesłanie zawczasu nazwisk delegatów na Walne Zgromadzenie PZK.

3. Kursy. Zarząd Główny zwraca się do wszystkich Klubów z prośbą o niezwłoczne nadesłanie sprawozdań z prowadzonych od września 1937 r. do marca 1938 r. włącznie kursów wg poniższego wzoru:

Klub prowadził w okresie od wrzenia 1937 do marca 1938 . . . . . kursów krótkofalowych.
Na kurs zgłosiło się . . . . . uczestników
Odbyło się:
. . . . . . godz. nauki odbioru słuchowego alfabetu Morse'a, złożyło podania o upoważnienia na stacje nadawcze . . . .
Przeciętny wiek uczestników . . . . .
Przeciętny poziom uczestników. . . . . .

4. Subwencje dla Klubów na rok 1938/39. Zarząd Główny PZK będzie mógł prawdopodobnie udzielić w ciągu najbliższego roku budżeowego subwencje dla Klubów krótkofalowców zrzeszonych w PZK. W tym celu prosimy wszyskie Kluby o nadesłanie

w ciągu najbliższych dwuch tygodni spisu sprzętu technicznego w granicach do zł. 500.—, jaki by Klub zamierzał nabyć z otrzymanej subwencji.

5. Zarząd Główny prosi wszystkie Kluby o podanie spisu nadawców, którzy w ciągu ostaniego roku nie pracowali zupełnie na falach krókich — ze wskazaniem od jakiego czasu nadawca nie jest czynny w eterze.

6. Nagrody na krajowe zawody PZK. Nagroda zespołowa przechodnia: puchar, ofiarowany przez p. Ministra Poczt i Telegrafów inż. E. Kalińskiego.

Nagrody indywidualne:

1. puchar przechodni, ofiarowany przez p. Ministra Spraw Wojskowych gen. T. Kasprzyckiego oraz komplet lamp do superheterodyny: 1 szt. AF3, 4 szt. AF7, 1 szt. AB2 i 1 szt. AL4.
2. Lampy pentoda nad. OS12/500.
3. Lampy 809 i 59.
4. Lampy 6L6G i 83.
5. Lampy 59 i 83.
6. Lampa 6A6 i woltomierz Weston.
7. Mikrotelefon i kondensator zmienny 40 cm.
8. Amperomierz ciepl. Marconi do 2 i ½ A.
10. Oprawka do kwarcu.

7. Komisja Sędziowska Krajowych Zawodów PZK.

Zarząd Główny PZK powołał w dn. 3 b. m. Komisję Zawodów Krajowych PZK w następującym składzie:

pp. Dr Eugeniusz Piestrzyński SP2LY,
Teofil Truszkowski SP1BD,
mjr Władysław Gaweł SP2GW,
Wacław Musiałowicz SP1YX,
Jan Brodziak SP1040.

Jednocześnie Zarząd Główny przyjął zasadę, że członkowe Komisji Sędziowskiej mogą brać udział w zawodach z tym, że uzyskane przez nich punkty doliczają się do punkacji klubowej, natomiast w konkurencji indywidualnej biorą udział poza konkursem.

KOMUNIKAT LWOWSKIEGO KLUBU KRÓTKOFALOWCÓW

Sprawozdanie Polskiego Biura QSL za listopad i grudzień.

W listopadzie przekazano ogółem 5.292 kart QSL, w tym 4.195 z kraju i 1.097 z zagranicy.

W grudniu zaś przekazano ogółem 6.429 kart QSL, w tym 5.097 z kraju i 1.332 z zagranicy.

KOMUNIKATY NADESŁANE.

KOMUNIKAT ŚLĄSKIEGO KLUBU KRÓTKOFALOWCÓW (SKK) W STANIE ORGANIZACYJNYM.

Po zebraniu organizacyjnym w dniu 17 VIII. 1937 r., zwołanym z inicjatywy pp.: J. Sosiński (SP1AT), K. Gajkowski (SP1IE) oraz J. Datko (SP1OL), odbyło się w dniu 18. XII. ub. r. pierwsze Walne Zgromadzenie SKK, na które przybyło prócz członków, wiele sympatyków.

Prezes Klubu p. J. Sosiński przedstawił w swym referacie dotychczasowy stan organizacyjny i uzasadnił konieczność utworzenia samodzielnego Klubu krótkofalowców na Śląsku.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdań, przystąpiono do odczytania projektu statutu Klubu (zgodnego z zaleceniami PZK), który po obszernej i żywej dyskusji przyjęto jednomyślnie. Jednocześnie uchwalono rejestrację Klubu u władz administracyjnych, jak i związkowych tj. PZK.

Następnie wybrano Zarząd w następującym składzie: J. Sosiński (SP1AT) — prezes, J. Bucholc — wiceprezes, St. Chmura — sekretarz, J. Datko (SP1OL) — zast. sekretarza i distr. manager, K. Gajkowski (SP1IE) — skarbnik oraz J. Ciachotny i J. Bełkowski jako członek zarządu.

We wolnych głosach przyjęto szereg wniosków dot. spraw organizacyjnych Klubu. M. in. członkowie KKK (w liczbie 15), którzy przystąpili do SKK, upoważnili Zarząd, by zgłosił ich wystąpienie z KKK z dn. 31. XII. 1937 r. i powiadomił o tym PZK. Postanowiono zaabonować z dn. 1 I. 1938 r. „Krótkofalowca Polskiego” dla wszystkich członków SKK.

Dla informacji należy podać, że w SKK zrzeszonych jest 6 regularnie pracujących nadawców a to: SP1AT, SP1CD, SP1FO, SP1IE, SP1OL i SP1OM. Ponadto w najbliższych dniach wniesie podanie o licencję szereg doskonale zaawansowanych SPL-ów (kilku z nich ma już prawo do dyplomu WAC (hi!!!)). Widoki rozwoju SKK są nadzwyczajne i należy się liczyć z tym, że SKK w niedługim czasie będzie można zaliczyć do jednych z czołowych klubów kr. fal. w Polsce.

RAPORTY HAMSÓW.

STYCZEŃ 1938.

KLUB LWOWSKI.

DROHOBYCZ. SP1MQ: nasłuchiwał na 7 i 14 mc, wysiłki w kierunku uchwycenia SPW i SPD spełzły na niczym. Pracuje równocześnie z harcerzami. KRAŚNIK. SP1KG: bardzo aktywny, pracował wyłącznie na 14 mc. — Ogółem 190 QSO, w tym 76 z Anglią. Uzyskuje QSO Nr 1000 (ze stacją HB9BX, dn. 21. I.). Praca DX'owa dała fb rezultaty w postaci licznych QSO DX (z QRK do R8!); z ciekawszych należy wymienić QSO ze statkiem japońskim „Itah Maru", pracującym pod znakiem XJNJ oraz QSO z okrętem holenderskim płynącym z Batawii, a znajdującym się w czasie rozmowy w pobliżu wybrzeży Trypolisu. KROSNO. SP1HG: czasami pokazywał się w eterze, więcej jednak zajęty laboratoryjnie. SPL 392: pracował czasem u SP1HG ale tylko na fonii. SPL394: trenują odbiór i zgłębiają radiotechnikę. SPL978: odbywa służbę wojsk. SPL980: stawiał u SP1HG pierwsze kroki na fonii. SPL988 i 989: czynni na grafii u SP1HG. SPL990: vy QRL, więc przeważnie QRT. IWONICZ: SPL977: cały miesiąc QRT. RÓWNE. SP2FX: zrobił 76QSO europejskich. SP2MA: zamyka bilans miesięczny wynikiem 63qso, nie otrzymał ani jednej karty sowieckiej. (Jak i wszyscy — przyp. red.). SP2MI: na 5 wattach zrobił 97QSO, także nie jest zadowolony z wymiany kart europejskich. RZESZÓW. SPL982: ograniczył naukę Morse'a, ulepszył odbiornik, dodał zakres 10-metrowy. TREMBOWLA. SP1FF: stacja pracowała na 7 mc graficznie i fonicznie. ŻYDOWSKIE. SPL987: dużo nasłuchiwał na 7 mc, ale tylko fone.

KLUB MORSKI.

GDYNIA. SP1CC — „stary rekin" obrabia dorywczo fonię na pasie 40 i 80 m i nie może dać sobie rady z wypełnianiem i wysyłką kart QSL. Stacja pełni jednocześnie zaszczytne obowiązki stacji klubowej. SP2CE-QRT ze względu na nieobecność. Podobno wyjechał do Brazylii. Manager zbiera kilogramy jego kart QSL. SP1DY „cq-ka" b. rzadko, szykując się na sezon dx-owy. SP1EU pracuje na kluczu, trochę próbuje fonii, z nieco słabszymi wynikami (słyszalna nawet w Bydgoszczy-dx!). Zdradza wybitny wstręt do gadania. SP1JJ czeka tylko na amerykański sprzęt, aby wyruszyć na swym QRO nadajniku i odrobić zaległości. Chwilowo nadaje korespondencję klubową, pełniąc obowiązki sekretarza. SP2OE marzy o porządnym odbiorniku (na wykończeniu) i grasuje po europejskich antenach fonią i grafią. SPL451 wzdycha do licencji, w przerwach wygłasza komunikaty klubowe. Bardzo aktywny w klubie. SPL1002 eksperementuje z pentodami głośnikowymi w nadajnikach „wyciskając" z nich całkiem poważną moc. SPL 1003 i 1013 pracują grafią na SP1EU. SPL 1010 zobaczył po raz pierwszy w życiu prawdziwy mikrofon i nabrał szacunku do tego instrumentu. Pozostali SPL oczekują niecierpliwie na otwarcie kursu, aby rozpocząć skuteczne nasłuchy. WEJHEROWO. SPIME wyłącznie grafia na 7 mc. Nasiaduje pracowicie na kluczu. Wystukał 53 QSO europejskich. Opiekuje się miłośnikami fal krótkich w swym QRA. PUCK. SP2PD — QRT: Łowi ryby w zatoce puckiej. CONSTANTA. SP1OQ pracuje nad QRO nadajnikiem, który umożliwiałby mu łączność z SP (hi!). Chwilowo QRT. Wysłuchuje komunikatów z kraju, bez skutku coprawda (stary bateryjny rcvr).

Wszelkie wpłaty należy uskuteczniać na konto P. K. O. 508.705.
„Lwowski Klub Krótkofalowców" — Lwów.

Adres Administracji: Lwów, skr. poczt. 21.

Redaktor naczelny: Tadeusz Matusiak. Redaktor techniczny: Zdzisław Gummer.
Redaktor odpow.: Marceli Sławiński. Wydawca: „Lwowski Klub Krótkofalowców".

Związkowe Zakłady Graficzne, Spółdz. z odp. udz., Lwów, ul. Piekarska 18. Tel. 290·05.

KĄCIK BCL'a.

ZAGADNIENIE RADIOFONIZACJI.

Temat ten rozpatrywany był na Pierwszym Polskim Kongresie Inżynierów, który odbył się we Lwowie w dniach od 12—14. IX. 1937, przy czym odpowiedni referat opracował Inż. Ignacy Malecki. Poruszone zagadnienia są bardzo ciekawe, a ponieważ odnoszą się one także do dalszej rozbudowy naszej radiofonii, przeto zainteresować mogą szerszy ogół czytelników.

Obserwując stan radiofonizacji naszego kraju z przed kilku lat i porównując go ze stanem obecnym, niewątpliwie zauważymy wielki postęp naprzód. Szczególnie wielki skok zaobserwować można w roku 1936 i 1937.

Polska posiada obecnie 9 stacji radiofonicznych o sumarycznej mocy wypromieniowanej 280 KW, co stawia ją na 4 miejscu wśród państw europejskich. Dla radiofonizacji nadawczej charakterystyczna jest liczba watów mocy wypromieniowanej, przypadająca średnio na 1 km^2. Liczba ta dla Polski wynosi 0·7 W, co stawia nas na 12 miejscu w Europie. Podobna liczba dla Austrii wynosi 1·8, dla Niemiec i Francji 2·0, dla Anglii 2·2, dla Holandii 4·1 i dla Szwajcarii 5·2.

W chwili obecnej około 70% obszaru Polski pokryte jest natężeniem pola dostatecznym do odbioru detektowego, t. j. około 80% ludności może posługiwać się tanimi aparatami, z czego 15% może słuchać 2 programów (stacji miejscowej i ogólnopolskiej). Rozszerzenie zasięgu detektorowego na cały obszar Polski jest celem dalszej rozbudowy sieci radiofonicznej.

Obok umożliwienia mieszkańcom kraju słuchania audycji radiowych, celem radiofonizacji jest: utrzymywanie łączności duchowej z Polonią zagraniczną oraz zapewnienie służby informacyjnej na wypadek wojny. O ile chodzi o zasięg krajowy i europejski, to stacje nasze zadania te spełniają, lecz zapawnienie odbioru słowa polskiego w krajach pozaeuropejskich uskutecznione może być tylko przez rozbudowę stacji krótkofalowych. Niestety zauważyć musimy, że problem ten nie jest realizowany w odpowiednim tempie. Posiadamy wprawdzie dwie stacje krótkofalowe radiofoniczne w Warszawie, lecz tworzą one raczej obiekt eksperymentalny. Po dyskusji jaka rozwinęła się w obecnej sesji Sejmu, jedno usprawiedliwienie posiada Polskie Radio, a mianowicie to, że cała rozbudowa radiofonii nastawiona była dotychczas pod kątem materialnym, a ściśle to precyzując, chodziło o największą liczbę płatnych radiosłuchaczy. Bezwzględnie ekonomiczna strona zagadnienia radiofonizacji, wymagała takiego nastawienia, lecz obecnie po uzyskaniu dostatecznej rentowności, problem stacji krótkofalowych staje się problemem o znaczeniu bardzo wielkim.

Ci z czytelników, którzy mieli możność korespondowania z Polakami w Ameryce, zauważyli zapewne, że znaczny odłam emigrantów zapomniał mowy polskiej a prośba o korespondencje w języku angielskim jest prawie że powszednia. Znikomy dopływ elementu jeszcze niewynarodowionego pogarsza ten stan z każdym rokiem, pomimo usilnych starań kół polskich. Jednym ze środków zaradczych przeciw wynarodowieniu jest bezwzględnie zapewnienie programu radiowego naszym emigrantom i to nie w dawkach minimalnych, lecz w takim zakresie, aby z chwilą, kiedy emigrant przystąpi do guzika aparatu radiowego, miał w każdej chwili możność usłyszenia mowy polskiej.

Mamy nadzieję, że problem ten znajdzie wkrótce poważne potraktowanie.

Powracając do radiofonizacji krajowej w myśl omawianego referatu, to ramy rozbudowy jej zakreślono dość szeroko. Obecnie istnieje jeden gmach radiowy w Katowicach. Inne rozgłośnie mieszczą się w lokalach wynajętych, co nie pozwala na danie pełnej jakości dźwiękowej audycji, bowiem studia radiofoniczne muszą być specjalnie przystosowane do wymagań mikrofonowych. Zaznaczyć tu musimy, że w ciągu ostatnich lat technika wyposażenia studiów znaczne poczyniła postępy. W parze z postępem technicznym sal nadawczych, tego ucha radiowego, następnie wraz z udoskonaleniem systemów modulacji, zmienić się musi stan linii przesyłkowych. Przy obecnej strukturze programowej, gdzie większość audycji jest transmitowana z jednych rozgłośni do drugich, stan linii przesyłkowych odgrywa wielką rolę. Zaznaczamy ze swojej strony, że o ile stan linii jest kiepski, nie można uzyskać odpowiedniego procentu modulacji na stacjach nadawczych, co problematyczną czyni moc wypromieniowaną stacji. Przy przekroczeniu procentu modulacji, otrzymujemy audycję zniekształconą, co znów niweczy koszta zainwestowane w nowoczesnej aparaturze. W dzisiejszym stanie sieci przesyłkowej realniejszym staje się program lokalny, gdyż nie wprowadza on zniekształceń. Z punktu widzenia technicznego, centralizowanię

audycji przy dzisiejszym stanie linii przesyłkowych jest zaprzeczeniem postępu jakości audycji, oraz nie pozwala na osiągnięcie maksymalnej mocy wypromieniowanej. Tym się tłumaczy nierówny odbiór w ciągu dnia nie tylko w pobliżu stacji nadawczej, lecz także w miejscach odległych.

Problemy poruszane dotyczą kwestii technicznych audycji, lecz radiosłuchaczy zainteresuje bezwzględnie raczej program inwestycyjny Polskiego Radia. Dotychczasowa rozbudowa stacji uczyniła to, że pewne obszary pokryte są zasięgiem kilku stacji, do innych nie dociera promieniowanie żadnej ze stacji krajowych, zatem najpilniejszą potrzebą jest pokrycie dziur w odbiorze detektorowym.

Najgorzej przedstawiają się warunki odbioru na kresach wschodnich. Natężenie pola polskich stacji nie jest tam dostateczne dla odbioru detektorowego, natomiast stacje sowieckie dają tam natężenie pola powyżej 5mV/m. Dla pokrycia tego obszaru przewidziana jest budowa 2 stacji 50 KW w Baranowicach i Łucku. Dla lepszego pokrycia Śląska zostanie zbudowana 50 KW stacja południowo-zachodnia. Podniesienie mocy stacji Poznańskiej do 50 KW pozwoli obsłużyć nadgraniczne powiaty województwa Poznańskiego. Dzielnica nadmorska, ze względu na swoje odrębne interesy, posiadać będzie własną rozgłośnię niewielkiej mocy (5—7 KW). Na koniec programu inwestycyjnego przewidziana jest budowa jednej lub dwóch radiostacji w województwach Stanisławowskim i Tarnopolskim. Projektowane podniesienie mocy Raszyna do 300 KW pozwoli na obsłużenie przez tę stację ¾ ludności Polski.

Dla polepszenia warunków odbioru w Łodzi i Krakowie projektuje się podniesienie mocy stacji lokalnych w tych miastach do 5—8 KW. Po przeprowadzeniu tych inwestycji sumaryczna moc w antenach wzrośnie z 280 KW na 644 KW, dając moc wypromieniowaną — 1·65 W/klm^2.

Przedstawiony plan inwestycyjny dotyczyłby najbliższej przyszłości. W omawianym referacie rozwinięte mamy i widoki na dalszą metę, a mianowicie przewidziano dalszą budowę 3 stacji o mocy 50 KW w województwach centralnych. W etapie całkowitej radiofonizacji uzasadniona jest budowa stacji lokalnych w miastach o ludności powyżej 100 tys. mieszkańców. Uwzględniając szybki wzrost ludności miast, należy się liczyć z ośmioma takimi stacjami poza istniejącymi lub projektowanymi w najbliższej przyszłości.

W myśl referatu, zupełnie specjalną rolę przy projektowaniu stacji odgrywa wybór długości fal. Przy obecnym układzie stosunków międzynarodowych i przy dzisiejszych możliwościach technicznych, nie znalazłoby się miejsca w eterze na nowe stacje. Pozostaje synchronizacja, która jednak zarówno ze względów programowych jak i technicznych nie jest zbyt korzystna. Jeśli jednak nie nastąpią radykalne zmiany w technice nadawania i odbioru (n. p. nadawanie na jednej wstędze bocznej), będzie to droga do dalszej rozbudowy.

Ze stanowiska interesów krótkofalarstwa, zaznaczyć musimy, że palącą już obecnie jest kwestia usunięcia harmonicznych stacji lokalnych z pasów amatorskich. Przy stałym podnoszeniu mocy stacji, warunki odbioru krótkofalowego pogarszają się.

Wraz z zagadnieniem radiofonizacji nadawczej występuje kwestia radiofonizacji odbiorczej, która polega na dostarczeniu ludności tanich odbiorników radiowych. Występuje tu zatem objaw koniunktury dla przemysłu radiowego, który z radiofonizacji nadawczej czerpie wielkie korzyści. Przy realizowaniu programu polegającego na tym, aby każdy słuchacz miał umożliwiony odbiór na detektor, krajowy przemysł tych urządzeń odbiorczych osiągnie znaczne korzyści. Dla słuchaczy, którzy nie zadowolą się odbiorem detektorowym, pozostaje kwestia kupna odbiorników selektywnych, co przy dzisiejszej cenie lamp, przysporzyć może tylko korzyści przemysłowi zagranicznemu, o ile w międzyczasie nie powstanie fabryka krajowa, produkująca lampy po cenie zbliżonej do kalkulacji amerykańskiej. Pozostaje zatem w tym całym zagadnieniu radiofonizacji bezsporna kwestia, czy korzyści z radiofonizacji, przeprowadzonej kosztem pieniądza krajowego, mają zasilać banki zagraniczne, czy pieniądze te, zasilone jeszcze przez udział kapitału zagranicznego, mają przyczynić się do uprzemysłowienia kraju. *Ktoś się nad tym musi zastanowić!*

W myśl referatu p. inż. I. Maleckiego należy się liczyć z tym, że w ciągu trzechlecia od roku 1938—41, koszt inwestycyjny odbiorników wraz z renowacją wyniesie ca 90 milionów złotych, nie licząc potrzeb komunikacyjnych, wojska etc. Licząc skromnie, że lampy stanowią tylko 20% kosztów odbiornika, otrzymamy kwotę 18 mil. złotych, które w ciągu trzech lat wydamy na zakup lamp.

Uznając za słuszne, że do produkcji lamp potrzebne jest doświadczenie zdobyte nie małym kosztem sądzimy, że któryś z koncernów zagranicznych zastosuje w Polsce nie politykę kolonialną, lecz politykę opartą na polskiej rzeczywistości.

SP1ED.